

Giv dig rig

Ti teser fra kirken om velstand, velfærd og ansvar.

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

Af Børge Haahr Andersen

Indledning

Hvordan forvalter vi som kristne i den rige del af verden den overstrømmende velstand, vi i et globalt perspektiv har del i? Dette emne har været behandlet i et udvalg nedsat af seks kirkelige organisationer og er blevet til projektet Giv dig rig (www.givdigrig.dk).

Til en række møder har vi siddet seks mennesker og gennemdrøftet en række temaer og initiativer i tilknytning til vores emne. Vi har talt om, hvad velstandsstigning og tidens fokus på materielle værdier gør ved os som kristne. Vi har drømt om i løbet af det næste årti at skabe en modkultur og en kristen bevidsthed, sådan at kristne miljøer om ti år vil være kendt for nøjsomhed og gavmildhed og en social bevist livsstil.

Undervejs er vi blevet overvældet af, hvor centralt dette tema er i Jesu forkyndelse. Jesus siger mere i sin forkyndelse om penge, end han siger om bøn. Det kunne man forstå, hvis han var fundraiser, men nu var hans ærinde i verden faktisk et andet.

Trinitatistiden har i forvejen et tekstvalg og et liturgisk præg, som fokuserer på det kristne liv. Nu er højtiderne,

jul, påske og pinse overstået og de frelseshistoriske begivenheder i Jesu virke er blevet proklameret gennem bibelske tekster, salmer, prædiken og liturgisk forløb. Nu følger det halvår, trinitatistiden, hvor der i tekstvalg, bønner og liturgi fokuseres på troens liv og vækst. I det følgende har jeg opridset grundtanker i teksterne til ti søndage i trinitatistiden og sammenholdt det [med de ti teser](#), som vi i vores udvalg har formuleret om vores forhold til forvaltningen af penge og ejendom. Flere søndage er forholdet til penge og ejendom hovedtemaet i teksterne. Andre gange spiller det med eller forudsættes ud fra konteksten.

I min gennemgang har jeg søgt at være tekstnær og teksttro samtidig med, at jeg har anvendt teksternes budskab med tanke på de ti temaer, vi har haft for vores teser. Jeg håber, det vil kunne inspirere præstekollegaer til at holde ti prædikener, hvor den røde tråd og større sammenhæng er Jesu forkyndelse af, hvordan vi som hans disciple er tro forvaltere af det, vi har.

De vise mennesker, som i sin tid valgte tekster og temaer

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

GIV
DIG
RIG

til de pågældende søndage, har ikke fulgt samme sammenhængende tankerække som vores ti teser. Men det er faktisk muligt at berøre indholdet i alle ti teser i løbet af ti prædikener, når der blot ses stort på tesernes rækkefølge Forsamlinger, der ikke er bundet af folkekirkens tekstrækker, er jo frie til at lave ti temaaftner/temagudstjenester, hvor man udfolder de ti teser. I visse stifter og sogne er det også muligt at få dispensation fra tekstrækken en periode, hvis man har en god begrundelse for det. De fleste præster har sandsynligvis ikke mulighed for det. Men alle har mulighed for at udlægge teksten med det specielle fokus, og det gør det muligt i løbet af ti søndage at få gennemlyst et væsentligt bibelsk tema. Tilmed et tema, hvor vi kristne i den rige del af verden trænger til at blive gennemlyst af den radikale udfordring, som Jesu forkyndelse rummer.

Følgende stikord med grundtanker fra de bibelske læsninger er naturligvis præget af min særlige stil og vinkel. De skal naturligvis som al anden inspiration til forkyndelse og undervisning bearbejdes og inkarneres ind i den enkelte præsts særlige personlighed og adresseres de mennesker, som sidder under den pågældende

prædikestol de forskellige søndage.

Oversigt

Trinitatis søndag ***Missionsbefalingen – en udvidelse af arbejdsbeskrivelsen***

Tese 9: Kirkens vigtigste opgave er at dele evangeliet med andre

1. søndag efter trinitatis ***Om forkert brug og ret brug af penge***

Tese 2: Vi er skabt til at nyde livet og bruge det til glæde for os selv og andre

2. Søndag efter trinitatis ***At være kristen er at give afkald og ofre sit eget***

Tese 5: Det er nødvendigt at skabe en modkultur til materialismen i den vestlige verden

3. søndag efter trinitatis ***Den opsøgende fader og de fortabte sønner***

Tese 10: Ingen er rigere end den, der kender Gud

4. søndag efter trinitatis ***Kravet om uselvisk kærlighed og fjendekærlighed***

Tese 8: Vi skal arbejde for en retfærdig fordeling af de materielle værdier og jordens resurser.

5. søndag efter trinitatis ***Konflikten mellem de menneskelige***

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

forventninger og Guds plan

Tese 4: Livskvalitet afhænger ikke af, hvad vi ejer

6. Søndag efter trinitatis Det er vanskeligt for en rig at komme ind i Guds rige

Tese 3: Vi har et ansvar for at tage vare på livet og alle dets goder

7. Søndag efter trinitatis I er mere værd end mange spurve

Tese 1: Livet og alle dets goder er en gave fra Gud

8. søndag efter trinitatis At høre og at handle – troens hvile og troens arbejde

Tese 6: Sand velfærd er at leve i balancen mellem arbejde og hvile

9. søndag efter trinitatis Vi er tjenere, som skal forvalte alt med tanke på vores herres komme

Tese 7: Vi skal bruge jordens fælles resurser, men ikke misbruge og ødelægge dem

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

Trinitatis søndag

Es 49,1-6, Ef 1,3-14 og Matt 28,16-20

Missionsbefalingen – en udvidelse af arbejdsbeskrivelsen og en introduktion til de ti teser

(Tese 9: Kirkens vigtigste opgave er at dele evangeliet med andre)

Der er mange mulige vinkler på trinitatis søndag. Efter at de grundlæggende frelseshistoriske emner, knyttet til jul, påske og pinse, er overstået, har vi den søndag, som åbenbarer Guds sande og fulde navn: Gud er Faderen, Sønnen og Ånden. Den opstandnes vilje og plan er, at alle mennesker i hele verden skal høre om ham og blive hans disciple gennem den kristne dåb og gennem oplæring i alt det, han har befalet.

Man kan misforstå missionsbefalingen derhen, at Jesus nu annullerer den grundlæggende kulturbefaling knyttet til hjem, familie og arbejde og erstatter den med befalingen om evangeliets udbredelse på fuldtid. Men at læse den sådan er som sagt en misforståelse.

Missionsbefalingen er derimod en udvidelse af den befaling, Gud gav mennesket ved skabelsen. Vi mennesker har et grundlæggende kald til at tjene og dyrke Gud

gennem arbejde og familieliv, ved at tage vare på naturen og leve socialt ansvarligt i forhold til næsten, med særlig tanke på den fattige og den svage. Men samtidig har vi, som har hørt og modtaget evangeliet, et kald til at give det videre til vores børn, familie, naboer, arbejdskammerater og landsmænd. Og fordi hele menneskeheden er en stor familie, og Gud vil, at alle skal høre om Jesus, har kristne også et kald til at være med til at formidle evangeliet til de dele af verden, som endnu ikke har hørt det.

Skal dette blive muligt, er det nødvendigt, at kristne menigheder samarbejder og laver en arbejdsfordeling, sådan at nogle tjener evangeliets forkyndelse på fuldtid, f.x. som præst, diakon eller missionær, og andre prioriterer deres borgerlige arbejde, men støtter de fuldtidsansatte og de udsendte medarbejdere økonomisk.

Både kulturbefalingen og missionsbefalingen er givet os som Guds vilje for vores liv på jorden, og Guds vilje er, at vi skal gøre det ene og ikke forsømme det andet. Alligevel er der en bibelsk prioritering, som kommer frem i Jesu ord til Maria: Et er nødvendigt. Eller i Rom 10, når Paulus taler om nødvendigheden af, at evangeliet udbredes.

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

På forskellig måde handler tese 1-8 om, at vi er skabte af Gud for at tage vare på den jord, vi bor på. Gud har givet os en række goder, fordi han vil os det godt, og han vil, at vi i den skabte, men faldne verden, skal tage vare på det liv, han har betroet os. Guds godhed og gavmildhed mod os på skabelsens plan har som hensigt og mål, at vi skal lære ham at kende som frelser og herre ved at høre om Jesus og komme til tro på ham. Fordi Jesus er vejen til det evige liv, er den vigtigste opgave at forkynde evangeliet. Det handler tese 9-10 om.

Fem mulige konkretiseringer i en prædiken.

At evangeliets udbredelse er kirkens vigtigste opgave har en række konkrete følger:

- 1)** Kristne forældre skal opdrage og hjælpe deres børn til at få en god startopstilling til livet i denne verden, men skal have som det vigtigste mål, at deres børn bliver oplært i den kristne tro, sådan at de ved troen har evigt liv
- 2)** Kristne skal gøre godt imod familie, naboer, venner og kollegaer, men skal prioritere at være lys og salt, sådan at mennesker gennem det, de ser og hører hos den kristne, får lyst til selv at følge Jesus.
- 3)** Kristne skal gennem deres arbejde og investeringer i

det, der har med deres jordiske liv at gøre, forvalte deres resurser til Guds ære og til gavn for deres medmennesker, ikke mindst den svage og fattige. Men de skal prioritere den økonomiske støtte til kirkens arbejde hjemme og ude, sådan at evangeliets udbredelse ikke hindres af økonomiske grunde.

4) Kristne skal være villige til at give afkald på materielle værdier og jordiske mål for at opfylde missionsbefalingen. Nogle kristne skal være villige til at arbejde med evangeliets udbredelse på fuldtid, mens andre skal have et borgerligt arbejde. Begge grupper skal være villige til at give afkald og ofre tid, penge og kræfter på evangeliets udbredelse, og begge kan tage Jesu ord til sig om, at der er en timelig og evig velsignelse forbundet med offer og afkald for evangeliets skyld (Matt 19,27-30).

5) Vi lever i en tid, hvor kristne er meget optaget af de materielle mål og den jordiske karriere. Vi har derfor brug for at få vores liv gennemlyst af missionsbefalingen, sådan at vi prioriterer de evige mål højere end de timelige mål. Vi må gøre de vigtigste ting først.

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

1. søndag efter trin.

Præd 5,9-19, 1. Tim 6,6-12 og Luk 12,13-21.

Kærlighed til penge er roden til alt ondt

(Tese 2: Vi er skabt til at nyde livet og bruge det til glæde for os selv og andre)

Teksterne til denne søndag har som hovedtema advarslen mod at blive bundet til rigdom og som positivt alternativ hertil: at være bundet til Gud og det kristne fællesskab. Jeg har selv brugt denne søndag til at udfolde tese 2, men den kan bruges til udfoldelse af mange af tesoerne.

Mens trinitatis søndags tekster sætter fokus på evangeliets udbredelse til hele verden som disciplens vigtigste fokusområde, er det advarslen mod at blive bundet til det jordiske og materielle, som fylder i teksterne til 1. s. efter trinitatis.

Teksten fra prædikerens bog siger, at et liv i rigdom ikke i sig selv er forbundet med velfærd og livskvalitet. Tværtimod medfører rigdom let et umætteligt behov efter mere, et liv i bekymring og stress og mangel på nattesøvn, og man kan risikere, at rigdommen pludselig går tabt, eller at det bliver en tåbelig søn, der kommer til at arve.

Men GT-teksten har også en anden vinkel og et andet budskab. Hvis mennesker modtager rigdom og jordelivets goder som en gave fra Gud, oplever det enkelte menneske glæde og livskvalitet ved dem. Det er altså muligt uden for Paradiset i den verden under solen, som hærges af tomheden, at erfare glæde ved livet, ved mad og drikke og ved de materielle goder, som Gud giver os. Når den rige bonde siger: Spis, drik og vær glad, så citerer han denne tanke fra prædikerens bog og udtrykker, hvad Gud har skabt mennesket til.

Epistellæsningen tilføjer et evigheds perspektiv til det at være bundet til rigdom. Det kan medføre fristelser og fald og være årsag til, at mennesker styrter sig selv i undergang og evig fortabelse. Så er det sagt, og den stærke og tunge advarsel må siges ind i vores materialistiske tid og med den alvor og tyngde, som teksten lægger frem. Både Paulus og Jesus advarer mod rigdom og materialisme med en tyngde, som gør, at disciplene og menighederne bliver dybt rystede, og vi må formidle det til os selv og vores menigheder, fordi vi i forhold til den oprindelige målgruppe alle sammen, selv de mest fattige studerende og førtidspensionister, er styrtende rige sammenlignet med de samfundsgrupper, Jesus og Paulus talte til.

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

Paulus nøjes ikke med at advare. Han forkynder guds frygt og tillid til Gud som det altafgørende modtræk mod materialisme. Er vores liv forankret i hans ord og løfte, så kan vi leve med afsavn eller overflod og satse på værdier, som er knyttet til fællesskabet med Gud og fællesskabet med Guds folk.

I den antologi, der udfolder de ti teser (med titlen: Tak for Lån, Lohse, Credo, Logosmedia forlag), bruger **jeg teksten om den rige bonde til** at udfolde den anden tese. Jeg klipper et afsnit ind her:

Jesu forkyndelse og eksempel: Den rige bonde.

Det er tankevækkende, at Jesus har sagt betydeligt mere om penge og forbrug end om bøn. Hvis han var fundraiser, var det forståeligt, men nu var hans ærinde i verden et andet. En af Jesu lignelser (Luk 12,13-21) om dette emne handler om en rig bonde, der har fået en overvældende god høst. Han planlægger at udbygge sin lade og leve af sin formue og siger til sig selv: *Spis drik og vær glad*. Men Gud dømmes ham som en tåbe, fordi han planlægger fremtiden, som om han aldrig skulle dø og stå Gud til regnskab.

I al sin enkelthed kan man i denne korte fortælling udlede hovedpunkterne om de materielle ting i Jesu undervisning og praksis. Jesus hylder i sin forkyndelse enkle og fundamentale goder som mad og drikke og tøj og husly. Som

forældre af kærlighed og omsorg til deres børn sørger for at give dem disse goder, giver Gud i Himmelen os mennesker dagligt brød og sørger for hverdagens behov. Dagliglivets goder er altså mere end selvfølgeligheder eller noget, vi mennesker har gjort os fortjent til. Det er gaver, som en kærlig Far i Himlen under os, fordi han vil os det godt, og ind imellem helt på trods af, hvad vi har fortjent. En god høst er en særlig velsignelse fra skaberens hånd.

Måltidsfællesskab og fest er et andet markant tema i Jesu undervisning og praksis. Så meget, at han ind imellem af sine modstandere blev beskyldt for at være *fråser og dranker* (Luk 7,34). Festen med dens brud på hverdagen, dens overskud af glæde og fællesskab er et tema i flere af Jesu berømte lignelser. Forud for den mest mørke og dramatiske dag i Jesu liv forbereder Jesus en sidste fest sammen med sine disciple og indleder den med ordene: *Jeg har længtes meget efter at spise dette påskemåltid sammen med jer, før jeg skal lide* (Luk 22,15). At spise og drikke og være glad er en del af skaberens mening med, at vi er her.

Samtidig med dette positive syn på livets goder er der i Jesu forkyndelse en krads og meget direkte advarsel mod at guddommeliggøre materielle værdier. Hvis mad og drikke og jordisk velfærd bliver et menneskes største og egentlige gode, binder og bedrager det mennesket og bliver en destruktiv og styrende faktor. Det, som egentlig fra skaberens hånd blev givet til velsignelse og glæde, kan blive en timelig og

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

evig forbandelse i det øjeblik, et menneske bliver bundet til det. I lignelsen om den rige bonde skildrer Jesus et menneske, der meget konkret har oplevet Guds velsignelse og som også kvitterer for det ved at spise, drikke og være glad. Så langt, så godt. Men alligevel er der noget fundamentalt galt fat med den rige bonde. Manden synes helt uden social kontakt. Den normale mellemøstlige måde at fejre en god høst på er at holde fest sammen med nogen, men denne mand er blevet så optaget af sin rigdom, at han vil spise og drikke og være glad – sammen med sig selv. Det var ikke godt for Adam at være alene i en paradisiske verden af overflod. Derfor skabte Gud Eva og med hende kimen til en hel menneskehed og til det menneskelige fællesskab. Jesus advarer mod en egoistisk forvaltning af jordisk rigdom. I en anden lignelse om den rige mand og Lazarus portrætterer Jesus en rig mand, der lever i daglig fest og altså er meget social. Alligevel fælder lignelsen en lige så hård dom over ham. Selv om han bruger sine materielle goder socialt, er det i en lukket inderkreds sammen med ligesindede og uden tanke på den fattige medskabning, der ligger uden for hans dør. Jesus siger altså ikke blot: Spis, drik og vær glad, men siger, at det skal vi være sammen med vores medmennesker – inklusiv de fattige. Den rige bonde havde tilsyneladende glemt alt om sine medmennesker. Tilsyneladende havde han også glemt, at goderne havde en afsender, og at livets goder var gaver fra skaberens hånd. Han kvitterer

ikke for Guds gavmildhed mod ham ved at takke Gud og hylde sin skaber. Han giver tilsyneladende sig selv og ikke Gud æren. De to dybeste strenge i Jesu forkyndelse, forholdet til Gud og forholdet til medmennesket, er fraværende for denne mand. De materielle ting i hans tilværelse er kommet til at fylde det hele. Lignelsen afdækker tre slags rigdom. Der er den **åndelige** rigdom, at være *rig hos Gud*, at have sin forankring for sit liv ikke i Guds gaver, men i fællesskabet med Gud selv. Det er det afgørende og mest fundamentale. Der er en social eller **medmenneskelig** rigdom, som består i fællesskabet med vores medmennesker og som er vores vigtigste jordiske gode. Endelig er der **materiel** rigdom, som dybest set skyldes Guds gavmildhed og Guds velsignelse. Binder et menneske sig til materielle værdier eller til de relationelle værdier på bekostning af Gud, binder man sig til noget flygtigt og lunefuldt og er en tåbe.

2. Søndag efter trin.

Jer 15,10.15-21, Åb 3,14-22 og Luk 14,25-35.

Om at give afkald på noget godt for at fastholde noget bedre.

(Tese 5: Det er nødvendigt at skabe en modkultur til materialismen i den vestlige verden)

GT-teksten beskriver, at Jeremias ved at være lydige mod Guds kald er blevet en

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

ensom og isoleret mand. Gud har gjort ham til en urokkelig søjle i forhold til det frafaldne folk, men denne proces har på det personlige plan været forbundet med store afkald og en smerte, der næsten er ulidelig for profeten. Det var en glæde for Jeremias at høre og modtage Guds ord, men i formidlingsfasen er det blevet forvandlet til smerte og lidelse.

NT-læsningen er de alvorlige ord til Laodikæa-menigheden. De er på mange måder i den helt modsatte situation som Jeremias. De har fokuseret på sig selv og deres egne behov. Det har de gjort i en grad, så de har lukket sig om sig selv, og uden at være sig det bevidst har de lukket deres hjerte for Gud.

Det tankevækkende ved Laodikæa var, at det var en rig by, en meget rig by. At kalde Laodikæa for Lilleasiens Hellerup vil være en underdrivelse. Dertil er Hellerup alt for provinsiel! Men evangeliet er blevet plantet i denne by, og der er findes en kristen menighed. Gud har gjort det, som er umuligt for mennesker. Han har ført kamelen gennem (sy)nåleøjet og reddet en række rige mennesker ind i Guds rige, som han i sin tid gjorde det med den rige Zakæus. Men nu er der gået nogle årtier, og så er det gået, sådan som Jesus advarer imod i lignelsen om

sædejorden. Rigdom og lyst til alt muligt andet er kommet imellem og har kvalt ordet. Det at menigheden socialt er velstående, har smittet af på deres gudsforhold – de har lullet sig ind en åndelig søvn i den tro, at de ikke blot var materielt rige, men også åndeligt rige. Nu kalder Johannes/Jesus dem til omvendelse. Den åndelige virkelighed er, at de er fattige tiggere, der er tomhændede i forhold til Gud. Men Jesus ønsker at forny menigheden og trænger sig på for at forny fællesskabet med dem.

Mens Jeremiaslæsningen betoner, at det at følge Gud kan gøre et menneske ensomt og isoleret i forhold til omgivelserne, er det bruddet med familien som en mulig konsekvens af discipelforholdet, der er i fokus i **prædiketeksten**. Det kan koste relationen til vores allernærmeste, at vi vil følge Kristus, ja, det kan koste offentlig forsmædelse og vanære ("at bære sit kors") at være Jesu discipel. Mens vores kultur udtalt eller udtalt knytter livskvalitet sammen med at lykkes som menneske og være ung, rig og smuk, er livskvalitet i Jesu forkyndelse at være villig til at give afkald. Gud og Guds søn er det absolutte centrum i en kristens liv. Det er man ikke selv. Derfor skal man følge Kristus, uanset hvilke

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

materielle eller relationelle omkostninger det har. Denne side ved Jesu discipelundervisningen bliver nævnt igen og igen. Jesus spiller med helt åbne kort og siger, at dette er vilkåret, som man må gennemtænke, før man begiver sig ind i følgeskabet med ham. Ligesom man må beregne omkostningerne ved at bygge et tårn eller beregne ens egen styrke i forhold til fjenden, hvis man agter at gå i krig, skal man på forhånd se de afkald og ofre i øjnene, som hører discipellivet til. Når Jesus taler om, at en discipel skal give afkald på trygheden ved at have materielle værdier, arbejde, hus og hjem, så forbinder han det med løftet om, at han vil sørge for os, sådan som Gud sørger for Himlens fugle. Når han taler om, at en discipel skal give afkald på nære relationer for at blive disciple, nævner han discipelfællesskabet som den storfamilie, der skal erstatte tabet. Når han taler om, at troen på Kristus kan koste livet, så taler han om sig selv som dødens besejrer og om døden som indgangen til det evige liv. Vi lever i en tid, som i uhyggelig grad knytter livskvalitet sammen med at få opfyldt sine menneskelige og materielle behov. Her bliver vores opgave at lægge røst til Jesu radikale ord om

at give afkald og bære sit kors. Teksten udfordring er et spørgsmål: Er jeg villig til at give afkald på materielle og relationelle værdier for at følge Kristus.

3. søndag efter trin.

Es 65,1-2, Ef 2,17-22 og Luk 15,11-32.

Ingen er rigere end den, der kender Gud.

(Tese 10: Ingen er rigere end den, der kender Gud)

GT-læsningen giver et kort og præcist billede af Gud som den, der til stadighed er opsøgende og åben over for det frafaldne og genstridige folk. Dette er GTs røde tråd i beskrivelsen af, hvem Gud er. Gud er den, der igen og igen er villig til at begynde forfra i forhold til det ustabile og svigtende folk.

NT-læsningen forkynder Kristus som den, der kom med et budskab om fred til både hedninger og jøder. Konteksten og andre tekster hos Paulus betoner, at vi mennesker var fjender af Gud. Det gælder både jøderne og hedningerne. Men ved et ensidigt initiativ og handling fra Guds side kom Kristus og bragte et forlig i stand og fjernede alt det, der skiller mellem Gud og mennesker. Dette knytter alle kristne sammen som en

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

bygning, hvor apostlenes og profeternes Kristus er fundamentet. Det gælder uanset hvor adskilt og fjendtligt mennesker har været i forhold til hinanden.

Jesu berømte lignelse

handler om en jordisk far, som har en helt urimelig og enestående overbærenhed med sine to sønner, og som finder sig i krænkelser og ydmygelser for at genoprette forholdet til dem. Først bryder den yngste søn meget brutalt med sin far ved at bede om at få sin arv udbetalt. Dernæst krænker han sin far ved at ødsle sin arv væk og ved at lade hånt om alle de værdier, som er bærende i familie, land og folk i den jødiske kultur. Alligevel modtager faderen ham med stor hæder, da han kommer tilbage og iscenesætter en velkomst, som skal vise alle, at han stadig anerkender og elsker ham som sin søn. Den ældste søn afslører ved broderens hjemkomst, at han også har et brudt og belastet forhold til sin far. Han krænker også åbenlyst sin far ved at udeblive fra festen, han fremturer ved at kritisere faderens dispositioner i fuld offentlighed, men faderen fastholder sin overbærende og tilgivende holdning ved at fastholde sin indbydelse til ham om at være med i festen og glæden.

Teksternes hovedtema er, at Gud er grænseløs og opsøgende i sin kærlighed, men vi mennesker har gjort oprør mod og har krænket Gud ved at bryde relationen til ham. Omvendelse er at acceptere sig selv om fortabt og vildfarende og sætte sin lid til Guds barmhjertighed som eneste håb om et fællesskab med Gud.

To forkerte og én rigtig måde at forvalte materielle goder på.

Lignelsen har også en række undertemaer, og et af dem vil jeg udfolde i tilknytning til vores teser. Den måde, den yngste søn gør oprør på, har materielle motiver. Han vil forvalte sit liv og sin ejendom og penge uafhængigt af relationen til sin far og sin familie. Han vælger ikke at arbejde, men bare bruge sine midler, og derved sniger fattigdommen sig ind på ham, sådan som

Ordsprogenes bog advarer om det. Han repræsenterer på mange måde det moderne menneske, der kortsynet og tankeløst lader sig rive med af forbrugslån og overforbrug og knytter sin livskvalitet til materiel nydelse. Han ender med at være ensom, fattig og sulten.

Den ældste søn repræsenterer en anden form for bundethed til materielle ting. Han har i det ydre levet som en ansvarlig søn, men har alligevel et tjener-herreforhold til sin far. Så meget

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

har jeg arbejdet, siger han. Hvad har jeg fået ud af det? Han misunder sin bror, at han får en fest og får del i faderens glæde og hæder. Han har et brudt forhold til sin far, til sin bror og et forkert forhold til de materielle ting. Faderen i lignelsen repræsenterer Jesus i lignelsen. Han er legemliggørelsen af Guds opsøgende kærlighed. Han repræsenterer også en ret forvaltning af materielle ting. Han er villig til at imødekomme sønnens uhørte og krænkende ønske om sin arv. Da sønnen kommer hjem, bruger han sin rigdom og overflod til at holde fest for hele landsbyen. Sønnen skal ikke smugles ind af bagdøren, men hædres og fejres, sådan at alle kan se, at relationen mellem far og søn er genoprettet. Faderen bruger sine materielle goder i kærlighedens tjeneste til at genoprette og hele relationen til sin søn. Lignelsen indeholder en refleksion over forholdet til Gud, forholdet mellem mennesker og forholdet til det materielle. I sammenhæng med vores teser bliver det især tese 10, som vi med baggrund i denne tekst får anledning til at udfolde: Ingen er rigere end den, der kender Gud.

4. søndag efter trin.

5 Mos 24,17-22, Rom 14,7-13 og Matt 5,43-48.

En discipels liv er præget af kamp for retfærdighed, barmhjertighed og fjendekærlighed

(Tese 8: Vi skal arbejde for en retfærdig fordeling af de materielle værdier og jordens resurser)

GT-læsningen understreger det tema, som ofte kommer igen i Moseloven. Guds folk skal vise omsorg og kærlighed til ægtefælle, børn, familie og folkefællen. Men de skal tænke videre end til deres egen snævre kreds og særlig på de mest sårbare grupper, som ikke kan gøre gengæld: *Enker, faderløse og de fremmede*. Disse tre grupper står uden for det sociale netværk, som resten af folket har i familien. De skal ligesom Davids berømte oldemor, Ruth, holde sig i live ved at samle resterne fra korn- og olivenhøst op fra marken, og der kan gennem sabbatsåret og andre retsregler sørges for dem, sådan at de ikke lider nød.

Epistellæsningen betoner det samme. Vi skal ikke leve egoistisk og kortsynet, men med tanke på, at der kommer en dag, hvor vi hver især skal aflægge regnskab over for Gud. Dette perspektiv skal få os til at være optaget af at leve, så vi gavner vores bror i stedet for at leve et liv, hvor vi gør os

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

kloge på og dømmer vores bror.

Menneskets fælles historie er et bibelsk motiv, som ofte betones. Vi er skabt af samme Gud, har fælles stamfader i Adam og Noa. Vi er alle skabt til paradiset, men lever alle uden for paradiset. Kristus er blevet født til glæde og fred for hele jorden og alle mennesker, jøder som ikke-jøder. Han døde for alle, opstod for alle og ved hans genkomst skal han være alles dommer. Paulus nævner her genkomsten og dommen som noget fælles menneskeligt. Dette overordnede perspektiv, at vi lever for Herren og hører Herren til og skal stå til regnskab for ham, hænger i det bibelske sammen med, at vi lever for næsten og skal tjene næsten. Vi har et menneskeligt råderum i forhold til familie og venner, i forhold til de svage i vores samfund og til lidende mennesker i resten af verden. Som rige kristne i vores del af verden skylder vi næsten at arbejde for en retfærdig fordeling af goderne i verden. Alt sammen med tanke på genkomsten og regnskabsdagen

Prædiketeksten: På skabelsens plan viser Gud sin godhed mod mennesker ved at give sol og regn og en ny dag helt uafhængig af, at vi egentlig ikke fortjener at møde hans godhed. Alt, hvad

vi har og alt det, som hører til dagliglivets gratis goder, er et nedslag af Guds ufortjente godhed.

I hverdagslivet møder vi også lidelser og modgang og derfor er vores erfaringer på det plan ikke entydige. Dette berører Jesus ikke her, men det gør han for eksempel i Joh 9 og andre steder. Den større kontekst, som Jesu discipelundervisning må høres ind i, er, at Jesus selv legemliggør Guds godhed og barmhjertighed ved helt bogstaveligt at elske sine fjender og bede for dem, der forfulgte ham og korsfæstede ham.

Guds ufortjente kærlighed mod os på både skabelsens og frelsens plan er grunderfaringen i en discipels liv. Ud fra det springer motiveringen til at elske fjenden og gøre godt mod den, der generer eller forfølger mig. Det skal vi gøre lige så konsekvent, som Gud gør i forhold til os, og dette etiske krav om fjendekærlighed kaster os tilbage til Jesu betingelsesløse kærlighed og tilgivelse. I denne cirkelbevægelse mellem Gud og medmennesket og tilbage til Gud leves det kristne liv.

Teksten giver en anledning til at konkretisere fjendekærlighed

1) Alene det, at elske vores nærmeste og vores venner, kan være svært – idet vi selv

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

GIV
DIG
RIG

i de nære relationer er egoistiske

2) At elske den fremmede, den faderløse og enken er en særlig udfordring, for de kan ikke umiddelbart gengælde vores kærlighed og gavmildhed.

3) At elske den, der aktivt gør ondt imod os og forfølger os, er en helt unik udfordring. Uden den kristne grunderfaring af, hvor ufortjent Guds nåde er, giver dette etiske krav ingen mening.

4) Jesu etiske krav gælder både individuelt og kollektivt. Som rige danskere har vi et stort råderum og ansvar for arbejde på at fremme retfærdighed og ligelig fordeling. Ikke mindst med tanke på den fattige del af verden og de svage i vores samfund.

At mængden af fattige i verden er så uoverskueligt stort kan nogle gange virke lammende og afholde os fra overhovedet at gøre noget. Konkretiseringen i Jesu forkyndelse modvirker det. Selv om vores indsats kan virke som en dråbe i havet er pointen netop, at vi skal udnytte det råderum af resurser og materielle goder, som vi er blevet betroet. Mon dagens tekst kan rive os ud af handlingslammelse og ligegyldighed?

5. søndag efter trin.

Jer 1,4-9, 1. Pet 2,4-10 og Matt 16,13-26.

Om Gud plan, der er større end vores planer.

(Tese 4: Livskvalitet afhænger ikke af, hvad vi ejer)

Jeremias havde nok ikke lige tilrettelagt sin fremtid og sin karriereforløb efter, at han skulle være Guds profet. Det kommer bag på ham, og han protesterer, da Gud kalder ham. Han har sikkert som andre unge håbefulde mennesker haft sine drømme for fremtiden, måske om et fredeligt liv sammen med familie og slægtninge på den jordlod, som var slægtens eje. Men Gud kalder ham til profet, og det indebærer et liv i forfølgelse, afsavn og lidelse. Han forkynder et håbsbudskab, som er knyttet til en ny pagt, et nyt gudsforhold og en kommende fuldkommen verden. Og samtidig om dom, lidelse og forhærdelse. Kaldet gør ham til en ensom mand. Han får et livsløb, hvor livets mål og mening bliver at udfylde det kald, Gud har givet ham, og han får lov at erfare den dybeste glæde og den største smerte ved at følge dette kald.

Epistellæsningen betoner, at Jesu virke i verden ikke var nogen menneskelig succes. Han blev forkastet af folkemasserne og af de ledende jøder. Gud plan med Jesus var forbundet med

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

offer og modstand, men gennem det gør Gud Jesus til det bærende fundament for den kristne menighed. Også en kristen menighed er i sig selv noget svagt og ikke noget, der nyder respekt fra omgivelserne. Men pga. dens forbundethed med Kristus er en kristen menighed alligevel noget meget værdifuldt. Der er en modsætning mellem omgivelsernes overbærende og ringeagtende holdning til de kristne menigheder og den selvforståelse, de har ifølge Guds plan og vilje, hvor de har skelsættende betydning for dem selv og deres omgivelser.

Prædiketeksten er den afgørende tekst, hvor Peter og de øvrige apostle højlydt forkynder, at de tror, at Jesus er Messias, Guds søn. At Jesus er Messias, betyder, at de forventer, han skal være en jordisk konge, der skal befri dem fra fjenderne og gøre landet rigt og fredeligt. Det viser sig, at Jesus både fastholder, at han er Messias, og samtidig, at hans vej til sit kongedømme skal gå gennem afsavn, lidelse og død. Og dette er et mønster også for disciplenes liv og fremtid.

Guds plan med Jesus har som mål opstandelse, ophøjelse og herlighed. Men vejen dertil for Jesus – og for enhver discipel – går gennem lidelse og død til herlighed. Folkeskaren har endnu ikke forstået, at Jesus er Messias.

De har en positiv vurdering af Jesus og betragter ham som en unik profetisk skikkelse. Men disciplene er gået et skridt længere. De er blevet overbevist om, at Jesus er Messias. Men deres forventninger er samtidig, at Messias skal realisere deres jordiske drømme om fred fra fjender, befrielse fra sygdommen og mad og drikke og materiel overflod. Nogle gange undrer det os måske, at disciplene på trods af Jesu klare og gentagne ord er så langsomme til at forstå, at hans vej til herlighed går gennem afkald og død. En af forklaringerne er, at de er bundet af deres samtids og deres egne fastlåste forventninger til, hvordan Messias og Messias-tiden skal være.

Sagen er jo, at vi som kristne ofte falder i samme grøft. Vi ønsker, at Gud og Jesus skal blive et redskab til, at vi kan nå de mål, vi sætter os af materiel og jordisk karakter. Når Jesu forkyndelse så taler om, at hans vej til målet går gennem lidelse og død og at hans disciple må forvente de samme vilkår, så protesterer vi på samme måde som Peter. Ofte er vores bøn og vores drøm knyttet til os selv, vores navn, vores vilje, vores lille rige og råderum. Dagens tekst flytter centrum fra os til Jesu navn, Jesu vilje og Jesu rige. Livskvalitet i egentlig forstand er ikke, om vi når vores mål, men at vi

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

følger Jesus med de afkald på materielle og relationelle værdier, som hører discipellivet til. Livskvalitet er samtidig det perspektiv, at netop den, der giver afkald og mister alt, at mister sit liv, i lyset af Jesu ord om Guds riges komme i evig forstand har vundet det. Eller sagt i teseform: Livskvalitet afhænger ikke af, hvad vi ejer.

6. Søndag efter trin.

2. Mos 20,1-17, Rom 3,23-28 og Matt 19,16-26.

Det er vanskeligt for en rig at komme ind i Guds rige.

(Tese 3: Vi har et ansvar for at tage vare på livet og alle dets goder)

Sammen med første søndag efter trinitatis har **prædiketeksten** denne søndag et væsentligt fokus på forholdet til rigdom. Det overordnede fælles tema i teksterne er, hvad det gode liv er, som loven kræver, og hvordan det menneske, som ikke kan gøre det gode, så overhovedet kan få evigt liv. I udfoldelsen af, hvad det gode liv er, kommer penge og materiel velstand til at være det punkt, der afslører den rige unge mand, og det bliver anledning til en samtale mellem Jesus og disciplene om, hvordan det overhovedet er muligt for et

rigt (eller fattigt) menneske at få del i evigt liv.

GT-teksten: Pagtsens ti ord har en central stilling i GT, både i Mosebøgerne og i profetlitteraturen. Når profeterne revser folket for pagtsbrud, knytter de ofte til ved (nogle af) de ti bud. Sådan som rammen er i 2. Mos 20, er det tydeligvis det, vi normalt kalder lovens tredje brug, dens vejledende funktion for Guds folk, der er i fokus. Fordi Guds folk er et teokrati i GT på en anden måde end i den nye pagt, bliver det samtidig en forkyndelse af lovens første brug – lovens samfundsmæssige brug og dens vejledende brug for Guds folk smelter sammen i pagtsens ti ord. I en større sammenhæng, folkets tilbagevendende frafald og oprør, skildringen af deres spegede og vantro adfærd, offertjenesten og folkets og præsternes grundlæggende brug for tilgivelse osv. osv., bliver lovens ti ord også det, som afslører og dømmer folket og viser dem behovet for, at frelsen ikke er knyttet til loven. Selv pagtsens formidler, Moses, afsløres som en synder og en oprører, og har brug for Guds tilgivelse knyttet til et stedfortrædende offer.

NT-læsningen er den tekst i NT, som på afgørende vis sætter ord på lovens vigtigste og altafgørende funktion, at

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

loven afslører mennesket som en synder uden undskyldninger og muligheder for forklaringer og forbedringsforsøg, og at håbet derfor er knyttet til, at Gud for Jesu skyld og på baggrund af hans soning af synden skænker os sin retfærdighed som en gratis gave.

Prædiketeksten siger det samme, men siger det samme med andre ord, og det er vigtigt, at vi andre også lærer at forkynde lov og evangelium ikke blot med juridiske ord, hentet fra Romerbrevet og Galaterbrevet, men med hele viften af bibelske nøgleord om den sag. Der kommer en mand til Jesus og stiller ham det afgørende spørgsmål om det gode liv og det evige liv. De to ting hænger sammen i den jødiske tradition, og i første omgang bekræfter Jesus denne sammenhæng. Det var menneskets brud på det gode liv, der gjorde det dødeligt og fortabt. Det er det fuldkomne gode liv, der bryder døden og giver evigt liv. Jesus bekræfter mandens tankegang, men foregriber samtidig det, som er en pointe i Jesu forkyndelse. Der er kun én, som er den gode. Intet menneske kan leve det fuldkomne gode liv, som loven kræver. Kun Gud er den gode. Når Jesus senere siger til manden: Følg mig, så siger han indirekte, at han

også selv er god, er et med Gud, er syndfri. Når Jesus udfordres til at konkretisere det gode liv, nævner han de fundamentale bud i loven, ikke detaljerne fra den farisæiske tradition, hvor der var en fortløbende diskussion om en række tolkninger. Det huer naturligvis ikke manden, at Jesus henviser til de helt grundlæggende, når han for længst er i gang med de videregående overvejelser, og derfor spørger han: Hvad mangler jeg endnu? Ved at bede ham sælge alt konkretiserer Jesus det første bud om at elske Gud højere end alt andet og ikke have andet gode end ham. Mandens reaktion viser, at han ikke er i stand til at efterleve selv det mest fundamentale bud i loven. Dette fører til en samtale mellem Jesus og disciplene om rigdom. Ifølge Jesus er det vanskeligt, ja, umuligt, for en rig at komme ind i Guds rige. Lignelsen med kamelen og nåleøjet var en talemåde, man brugte, når man ville understrege, hvad der helt og aldeles umuligt. Jesus får dermed sat fokus på, at rigdom kan binde mennesker på en måde, sådan at det bliver deres gode. Det kan hindre dem i at søge Gud og tro på ham. Eller det kan kvæle troen på Gud ved, at mennesker eksperimenterer med et dobbelt herreskab, og hvor Jesus kategorisk siger: Ingen kan tjene to herrer. Eller som

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

i lignelsen om de fire sædejord, hvis tidsler og korn skal gro side om side, så kvæler tidsler, dvs. rigdom m.v., kornet, så det bliver uden frugt.

Evangeliet i teksten er ikke det, der får mest spaltepads, men det forkyndes alligevel klart og utvetydigt. Det kommer frem i sætningen: *For Gud er alle ting mulige.* På den måde får Jesus sagt, at det evige liv er Guds gerning og gave – alene. Hvis det skal bygges på noget som helst i mennesket, så er vores situation håbløs. Men nu er håbet for den rige unge mand, for disciplene og for alle os andre, at vi erkender, at i forhold til Gud er vi hjælpeløse tiggere, der kun kan bede om barmhjertighed, men som, når vi gør det, erfarer, at han bønner os. Dette bliver tydeligt i de to efterfølgende afsnit om de to tiggere ved Jeriko og ved beretningen om den rige Zakæus, hvor Gud gennem Jesus gjorde det umulige, nemlig frelste den rige og pengeglade overtolder.

En vinkel på prædikenen kunne være den uhyggelige lighed, der er mellem den rige unge mand og os moderne rige kristne i dag. Han var et retskaffent og samvittighedsfuldt menneske, som virkelig orienterede sig fra Guds vilje, men han havde et blindt punkt i forhold til sin rigdom.

Er dette ikke den virkelighed, som i uhyggelig grad er en del af de kristne miljøer omkring kirke- og missionshus. Man er optaget af de gode liv, at leve et kristent liv efter Guds vilje, men man er blind for den fare, som materialisme og rigdom udgør. Dette kan blive en anledning til at understrege tesen om, at vi har et ansvar for at tage vare på livet og dets goder. Forvaltningen af de jordiske goder ikke et område, der kan friholdes fra Guds ords lys. Til den rige unge mand sagde Jesus: Sælg alt. Dermed markerer han, at alt hører Herren til. Ikke alle disciple skal sælge alt, men at Jesus siger det til nogle, indikerer, at han har ret til at gøre det, og at vi skal leve med den frigjorte holdning til de materielle ting, at i dag eller i morgen kan vores herre finde på at bede os afhænde det hele. De, der ejer noget, skal leve, som om de intet ejer, siger Paulus og tydeliggør dermed, at den grundindstilling skal vi have til alt, hvad vi har.

Teksterne til denne søndag giver både en anledning til at vejlede samvittighederne ud fra Guds ord, men også en anledning til at forkynde materialismen som en synliggørelse af vores indre fordærv og oprør mod Gud. Og samtidig en anledning til at forkynde, at for Guds søn er intet umuligt.

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

Heller ikke at give en materialistisk kristen i dag evigt liv og at frigøre os til et liv, hvor vi forvalter Guds vilje i forhold til alt det, vi har.

7. søndag efter trin.

Præd 3,1-11, Rom 8,1-4 og Matt 10,24-31

De jordiske mål og de evige mål.

(Tese 1: Livet og alle dets goder er en gave fra Gud)

GT-læsningen fra

Prædikerens bog er en kendt og ofte citeret tekst, som i kort form sætter ord på den sammensatte tilværelse, mennesker lever uden for Paradiset. Livet er en underlig blanding af glæde og sorg, medgang og modgang, gode og onde dage. Det gode i tilværelsen har noget flygtigt over sig, og det gør, at livet for mennesket er forbundet med tomhed og smerte. Set nedenfra – under solen – og det er den foretrukne vinkel i Prædikerens bog, er der ikke nogen mening og sammenhæng, ikke nogen rød tråd, i menneskes liv. Livet er blot en række af hændelser, som mennesker ikke selv er herre over. Det menneske, som kender Gud og tror på ham, ved, at vores tider i Guds hånd (DO 1992: Salme 31,16: Vort livsløb er i din hånd). Gud råder over alt

det, der sker i vores liv. Vi er undergivet hans forsyn. Ikke at vi af den grund forstår, hvorfor tingene sker, som de gør. Men vi tror, at Gud ved, hvad han gør, og det hviler vi i.

Pointen og konklusionen i Prædikerens bog er en opfordring til at søge Gud og forankre sit liv i ham. Det skal vi gøre i tide – *i ungdommens dage*, før alderdommen og døden indhenter os. Gør vi det, så ejer vi en evig rigdom. Eller sagt i teseform: *Ingen er rigere end den, der kender Gud.*

Epistellæsningen

forudsætter den samme afmagt over for livets vilkår, som prædikerens er inde på. Paulus er kommet i kontakt med sin indre begrænsning. Selv som moden kristen kommer han til kort i forhold til sin egen ulyst til det gode og lyst til det onde. Ligesom et menneske ikke er i stand til at fastholde et godt og harmonisk liv på det ydre plan, er det også på det indre plan bundet af sin egen begrænsning.

Men Paulus kender ligesom Prædikerens et fristed, nemlig hvad Kristus har gjort uden for ham og uafhængig af ham. For den, som er i Kristus, dvs. gennem ordet, dåben og troen er blevet forenet med ham, er fri fra al dom og anklage. Død og lidelse og alt det, som hører den begrænsede verden til,

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

er også ophævet af en stærkere lovmæssighed, Kristi opstandelseskraft og Åndens nye liv.

Prædiketeksten udfolder, hvad det indebærer at være Jesu discipel. Mange af de mennesker, der var optagede af Jesus, forestillede sig, at han som den jordiske konge skulle stabilisere deres tilværelse og skabe et jordisk rige med fred og retfærdighed og harmoni. At dette ikke er tilfældet, siger Jesus mange gange og på mange måder. Denne pointe har vi også brug for at blive mindet om.

Hvorfor kommer vi i kirke, og hvorfor er vi en del af et kristent fællesskab? Er det for at få stabiliseret vores liv, få overvundet tomhed, ensomhed og alle de andre ting, som fylder vores liv med bekymring og uro?

Vi kender godt de enkle vidnesbyrd fra mennesker, der er begyndt at tro på Jesus. **Før** var mit liv præget af tomhed og uro. Så mødte jeg Kristus og fik troen. **Nu** erfarer jeg en dyb mening. Forhåbentlig kan vi genkende lidt af denne erfaring. At blive kristen er jo at blive fundet af en kærlig og gavmild fader, og derfor er der denne fundamentale forskel mellem før og nu i en kristens liv.

Men det er ikke hele sandheden om erfaringsdimensionen i kristenlivet. En discipel kan stadig erfare livet uden for

Paradiset som en kæde af sammensatte begivenheder uden en rød tråd. Og erfarer også fortløbende en indre hjælpeløshed i mødet med sin egen uregerlige natur og inderside. Dertil kommer, at discipelforholdet til Jesus tilfører livet lidelser og modstand og bekymringer, som andre er fri for. Men samtidig også glæder og livsbekræftende erfaringer, som overgår almindelig menneskelig målestok. Man kan sige det på den måde, at skalaen af glæder og sorger udvides i og med, at et menneske bliver Jesu discipel.

Prædiketeksten sætter ord på begge sider af skalaen. Som Jesus blev mødt med modstand, skældsord, lidelse og til sidst død, skal en discipel acceptere, at det er livets vilkår som discipel. Kristus vil føre os gennem disse ting, og vi skal være tilfredse (som det hed i den gamle oversættelse), når det går os som vores herre. Men bare rolig, siger Jesus. Det værste, der kan ske, er, at de torturerer og korsfæster dig! Men hvad betyder det, for det går jo kun ud over dit legeme. I evighedens lys er der ingen grund til klynk og selvmedlidenhed. Der er ikke grund til frygt, for intet menneskeligt eller satanisk anslag kan skille os fra Kristus. Det er den uigenkaldelige adskillelse fra Kristus, vi skal frygte, for da vil mødet med Gud være et

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

møde med den evige fortabelse.

Samtidig med, at Jesus banker realisme ind i hovedet på sine disciple dengang og i dag, betoner han Guds omsorg. Det kan godt være, at de slår dig ihjel, men de skal alligevel ikke i evighedens lys kunne krumme et hår på dit hoved, for vi er ikke adskilt fra Kristus i døden, og han vil oprejse vores legemer af graven på den yderste dag. Vi har en uendelig værdi for Gud. Gud bekymrer sig også for spurve, som ellers ikke har en imponerende salgsværdi. Og spurvene blev skabt til ære og glæde for os mennesker, ligesom alt andet i naturens og kulturens verden. Gennem den tilsyneladende meningsløse kæde af gode og onde dage, som udgør vores liv, og gennem den indre kamp med vores hang til det onde, som også er kristenlivets vilkår, har vi et hvilepunkt: Guds forsyn (Præd 3), Kristusbegivenheden (Rom 8) og trygheden i discipelrelationen til Kristus (Matt 10)

Det er ikke forholdet til de materielle ting, der er i fokus i denne tekst. Derimod er det relationer. En discipel må give Kristus-relationen forkørselsret frem for det at have det godt med sine omgivelser. En discipel må leve med den bevidsthed, at

dommens og evighedens klare lys engang skal gøre alt synligt og utvetydigt, og det perspektiv skal gennemsyre disciplens liv i verden. Indirekte kommer teksten alligevel til at belyse tese ni og ti, fordi disse to teser betoner, at intet er vigtigere end at kende Gud og dele det evangelium med andre, som kan føre mennesker til Gud. Indirekte kommer teksten også til at sige noget om det flygtige ved materialismen, at hvilepunktet i en kristens liv ikke er jordiske goder, men at der ingen fordømmelse er i Kristus og at en kristens identitet ikke skal være jordiske mål, men relationen til Kristus.

8. søndag efter trin.

Mik 3,5-7, 1. Johs 4,1-6 og Matt 7,22-29

At høre og at handle – troens hvile og troens arbejde.

(Tese 6: Sand velfærd er at leve i balancen mellem arbejde og hvile)

Teksterne til denne søndag

handler om faren for at blive forført af falske profeter, at lytte til det, som alle andre lytter til, men som ikke har varig værdi. Alternativet er at hvile i og bygge på noget sandt og holdbart, som ikke slår benene væk under os i livskriser og som også holder

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

med tanke på døden, dommen og evigheden.

Den meget korte læsning fra Mikas bog handler om falske profeter, der i deres kortsynethed siger det, som folk kan lide at høre, og derved får god respons og fede honorarer. Deres orienteringspunkt er det, som også er vitalt for politikere og spindoktorer i dag: Hvad har folk lyst til at høre her og nu? Alt dette virker jo med en vis historisk afstand som overfladiskhed og hykleri. Men hånden på hjertet: Er det ikke præcist, hvad der er vores fare som præster og forkyndere i dag? Nemlig at den gode menneskelige egenskab, at vi ønsker at møde mennesker, hvor de er, og være imødekommende over for menneskers behov, bliver vores egentlige pejlemærke. Når vi læser og formidler denne tekst, så skal vi lade den gennemlyse den indre fristelse til at være en falsk profet, der siger det, folk ønsker, vi skal sige, i stedet for det budskab fra Gud, som vi egentlig burde give mund og mæle.

Teksten fra 1. Johs.brev fortsætter i samme spor. Den falske forkyndelse kan også finde på at tale stærk og varmt om Jesus, men det er ikke profeters og apostles Jesus, men en Jesus, der er tilpasset tidsåndens behov og forventninger. I min ungdom var denne Jesus revolutionær

og politisk, men de senere årtier er han blevet mere humanistisk og spirituel og meget antiautoritær. En sådan Jesus er af denne verden, dvs. er et udtryk for, hvad et senmodernistisk samfund tænker og forestiller sig. Denne Jesus har sine fremtrædende talsmænd i universitetssystemet og sine tjenestemandsansatte forkyndere, og måske også en acceptabel søndagsmenighed og et lyd hørt samfund. Men Johannes er kompromisløs i sin vurdering: De taler ud af verden, og verden lytter til dem. De repræsenterer en antikristelig tendens. Udfordringen for os, som i vores teologi fastholder Bibelens Kristus, er, at vi er ikke fredede i forhold til fristelsen til at tilpasse os en forkyndelse og formidling, som i sin yderste konsekvens har verden og ikke Guds ord som kilde. Vi må først og fremmest prøve os selv i lyset af tekstens alvor.

Den sande Jesus er profeternes og apostlenes Kristus. Denne Jesus er guddommelig, men er blevet menneske af kød og blod, og budskabet om ham er overleveret i skrifter, som er Guds Ånds åbenbaring og samtidig menneskelig formidling. Det er vigtigt, at vi er så fortrolige med Skriftens budskab om Jesus, at vi hele tiden kan genkende det som hyrdens røst og

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

sandhedens røst og derved også formår at skelne mellem sandhed og løgn.

Prædiketeksten er Jesu afslutning på bjergprædikenen. Igen er det med de falske profeter i fokus. Man kan ikke altid gennemskue, hvad der er sandt og falsk i nuet. Men på længere sigt kan man, for træet kendes på dets frugter. Hvis en profet ikke i ord og handling selv står inde for sit budskab, eller hvis hans ord ikke har kontakt til virkeligheden og ikke går i opfyldelse, er det ikke et budskab fra Herren. Hvis et menneske bruger Guds navn, men ikke bøjer sig for Kristus og bliver hans discipel, så er det en falsk profet, som ikke kender Kristus i frelsende forstand, og vil møde de tunge ord på dommens dag: *Jeg har aldrig kendt jer.*

Jesus talte i sin tid til en discipelflok og en folkeskare, som netop var optaget af, om Jesus var en sand eller falsk profet. Jesus afrunder sin prædiken med at sætte tingene på spidsen med en lignelse. Hans pointe er at sige, at hvis de forbliver på tilskuerafstand og "bare" hører, så vil de aldrig finde ud af, om det er sandt, hvad han siger. De bliver nødt til at gå i nærkamp med hans ord og handle på det. Hvis de gør det, så vil de erfare, at hans ord holder i livskriser og i døden og dommen. Så bliver

Jesu ord et hvilepunkt for deres liv, et fundament, der kan klare det værste uvejr, noget urokkeligt.

Oftentimes udlægger vi lignelsen om de to huse som forskellen mellem at bygge sit liv på Kristus og at bygge på alt muligt andet. Skal vi udfolde den pointe, gør vi det lettere ud fra andre tekster. For teksten selv lægger op til at sondre mellem to former for tilhørere. Der er nogle, som hører uden at høre. Der er andre, som hører og handler.

Forsamlingen har lyttet til Jesu undervisning om bøn. De har lært, at Gud må tiltales med ordet far, og de er gennem Jesu lignelser blevet belært om, at man ikke kan være for påtrængende over for Gud. Men man kan høre en sådan undervisning på to måder. Man kan høre det til venlig orientering, til teologisk refleksion og til belysning og tolkning af ens livssituation. Så forbliver man på tilskuerpladserne og ikke aktør i begivenhederne. Der er en anden mulighed, nemlig at handle på Jesu ord. Man kan gå ind på sit kammer og lukke sin dør og begynde at bede til Gud og tiltale Gud, som et barn tiltaler sin fader. Hvis man gør det, så flytter man fra tilskuerpladsen til at være involveret i Kristusbegivenheden. Man får givet den relation til Kristus, som kan være det bærende

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

fundament for resten af ens liv og ind i døden, dommen og evigheden.

Teksterne advarer mod vildfarelse, forførelse og også mod at lede andre vild. Men forudsætningen for disse advarsler er, at Gud har sendt Jesus til verden. Gud er blevet menneske. Kristus er kommet til verden i kød og blod. Derfor findes lyset, åbenbaringen, sandheden i verden, og derfor kan vi mennesker finde det fundament, som aldrig rokkes. Det er evangeliet og det hvilepunkt, som vi må forkynde for fuld udblæsning.

På det sociale plan er vi mennesker skabt til at leve mellem arbejde og hvile. Kunsten er at finde den rette dags- og ugerytme., sådan at vi vitterligt arbejder flittigt som myrer og ikke ligner den dovne fra Ordsprogenes bog, der ynder at ligge for længe i sengen. Og samtidig, at vi respekterer døgnets rytme og ugens rytme, sådan at vi under krop og sjæl hvile og ikke hærges af det moderne samfunds folkesygdom, der er stress og udbændthed.

På det åndelige plan skal vi også leve i en vekslen mellem arbejde og hvile. Vi skal komme til Jesus med vores byrder, så vil han give os hvile, og vi skal tage hans åg på os og lære ham, sådan at vi handler på hans ord og efterlever det. Budskabet i

evangeliet om Jesus som stedfortræder og forsoner skal være vores tros hvilepunkt, budskabet om kaldet til at være disciple og efterleve hans ord og gå i hans spor skal være vores ledetråd og daglige virke. Vores tro skal leve i rytmen mellem arbejde og hvile, ligesom vores krop skal leve i rytmen mellem arbejde og hvile. Lignelsen om de to huse rummer begge sider ved troens væsen. Tro er at hvile på et fundament, der holder og bærer, selv om forfølgelser, lidelser, forførelser og antikristelige ånder vil blæse os omkuld. Og samtidig er troen et aktivt virke, hvor vi handler på Jesu ord: beder, søger, banker på og på den måde aktivt følger Jesu ord. Tro er at hvile og at handle.

9. søndag efter trin.

Es 10,1-3, 2 Tim 1,6-11 og Luk 12,32-48.

Vi er tjenere, som skal forvalte alt med tanke på vores herres komme

(Tese 7: Vi skal bruge jordens fælles resurser, men ikke misbruge og ødelægge dem)

Guds ord og Guds lov har en personlig adresse til den enkeltes samvittighed, men har en særlig adresse til den, der er betroet magt og ansvar. Det gælder også den, der er betroet et særligt

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

politisk ansvar og derved har større råderum end almindelige borgere. Guds ord opfordrer os til at bede for konger og alle i høje stillinger. Samtidig opfordres vi til at give Guds ord en adresse til den lovgivende og udøvende magt, sådan som det sker i **teksten fra Es 10**. Profeten revser øvrigheden for en række ting: onde love, uretfærdige forordninger, magtmisbrug for egen vindings skyld og ikke mindst, svigt i forhold til det øvrigheden er til for, nemlig at beskytte den svage og fattige.

Når vi i dag tænker på onde love, så tænker vi måske på loven om fri abort og en række andre sekulære lov, som bryder med etiske forskrifter i Bibelen. Men Esajas bruger begrebet onde love og uretfærdige forordninger om social skævhed og udnyttelse af de svage. Det giver teksten en adresse til lovgivere og myndigheder i den rige del af verden. Der findes én milliard mennesker i verden, der lever på sultegrænsen. Ingen af os kan rumme dette vanvittige tal, og ingen af os, som er forældre i det rige vesten, kan leve os ind i, hvad det vil sige at være forældre i de dele af verden, hvor flertallet af ens børn ikke bliver gamle pga. sult og sygdomme. Vi skal engang møde den Gud, som har givet vores børn liv og velstand og overflod, men også har givet

et afrikansk ægtepar børn, der lever på sultegrænsen pga. den skævhed, der er mellem rige og fattige lande. Tekstens spørgsmål er ikke let at blive færdig med: Hvordan vil vi forklare os, når vi engang står over for vores skaber?

Mens GT-læsningen handler om vores forvaltning af materiel rigdom, handler **epistlen** om vores forvaltning af evangeliet. Gud har gennem Kristus tilintetgjort døden og tilvejebragt liv og uforgængelighed. Dette skriver en trængt Paulus, hvis blod snart skal udgydes og som sidder i fængsel og bliver svigtet af hovedparten af sine kristne venner. Når det er tilfældet, altså at Kristus har sejret, har delagtiggjort os i sin sejr og har kaldet Timotheus og os andre til at sige det videre, og har placeret os i Åndens virkefelt med udrustning til at gøre det – lad os så komme i gang! At være så fyldt af åndelig rigdom og ville holde det for sig selv er ligeså etisk forkert som at være materiel rig uden at hjælpe den fattige næste.

Hermed er vi fremme ved **prædiketeksten**, som betoner et evangelisk kærneord. *Frygt ikke du lille hjord, for din fader har besluttet at give jer riget.* Vores evige frelse afhænger ikke af vores beslutning, men

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

af Guds beslutning. Ikke af vores kærlighed, men af hans kærlighed og udvælgelse, som er kommet os og vores reaktion en evighed i forkøbet. Vi er en lille trængt minoritet i samfundet, men vi har en god hyrde, som er fast besluttet på at føre os til sit evige mål.

At Kristus er vores hyrde har som konsekvens, at vi får et afslappet forhold til de materielle goder. Rigdom har alligevel noget flygtigt og forgængeligt over sig, og derfor er det tåbeligt at binde sig til det. Som kristne ved vi, at vores jordiske liv er kort og flygtigt, og at vi ikke kan tage noget som helst materielt med fra denne verden. Derfor satser vi på det, som er vores egentlige skat, nemlig Kristus-relationen og relationen til de andre disciple af Jesus. Dem er vi nemlig forbundet med ved bånd, der går på tværs af døden.

I åndelig forstand skal vi sidde med overtøjet på, fordi vi sidder på spring og venter på vores herres ankomst. Det er det ene billede, teksten bruger, og det understreger, at det kristne liv i verden fra én vinkel er en venteposition. Mentalt er vi hele tiden på spring, fordi døden eller genkomsten kan finde sted når som helst.

Det andet billede handler om tjenere, der venter på deres herres ankomst. De finder ikke på at gøre noget uansvarligt, som for

eksempel at drikke sig beruset eller arrangere et større slagsmål. Selv om deres herres ankomst trækker ud, er de bevidste om, at de er forvaltere af deres herres betroelser og altid rede til at modtage deres herre.

Det tredje billede siger, at man ikke kan ligge vågen hele natten for at høre, om der snart sker et indbrud (Det er noget, vi har forstand på i Nordvestkvarteret i København, som har en af Danmarks højeste %-del af indbrud). Man bliver nødt til at tyverisikre sit hjem, og sådan som tyven kan komme når som helst, kan Kristus eller døden komme når som helst.

Måske kunne man af pædagogiske grunde tilføje et billede. En god ægtemand skal flittigt kysse sin kone, men ikke nabokonen. Hvis konen kommer hjem, lige mens han er ved at kysse nabokonen, er det jo dybt pinligt. Men selv om hendes hjemkomst trækker ud, skal en god ægtemand jo altid leve sådan i forhold til nabokonen, at han ikke bliver overrasket af sin kones pludselig ankomst. Sådan skal Jesu disciple leve. Vi skal altid være en position, hvor vi kan tåle det klare lys fra Jesu genkomst.

I et normalt tjener-herre-forhold høster en jordisk tjener jo ros og

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

anerkendelse, hvis han altid er samvittighedsfuldt optaget af at tjene sin herre. Men selv en generøs og taknemmelig herre vil jo aldrig finde på at bytte om på rollerne, sådan at en tjener sidder på sin herres plads, men herren varter op. Men forholdet mellem Jesus og disciplene overskrider de jordiske relationer mellem tjener og herre. Jesus er vores og alles herre, men blev en tjener for os under sit jordeliv, og selv om han ved sin genkomst skal markere sig som herre over alle ting, siger Jesus i lignelsens form, at selv på den nye jord skal vores herre være vores tjener. Vi skal glæde os til at sidde til bords sammen med Abraham, Isak og Jakob i Guds rige, og Gud/Kristus skal være både vært og tjener ved dette festmåltid i Guds rige. Det vil få Babettes gæstebud til at blegne!

Konkretiseringen af det overordnede perspektiv – at en discipel altid lever med tanke på Jesu genkomst, kan konkretiseres på mange måder. Det betyder for eksempel, at en discipel nok skal bruge af jordens fælles resurser, men ikke misbruge og ødelægge dem. En kristen kan ikke med sin samvittighed i behold tillade sig at være et skovsvin eller på anden måde leve, så det belaster miljøet, for han eller

hun lever altid med tanke på dommen og regnskabsdagen. Det er nu ikke den måde, teksten selv konkretiserer på. Men Jesus indleder med en bemærkning om at sælge sin ejendom for at kunne være gavmild. Gavmildhed forudsætter et afslappet forhold til ejendom og materielle ting. Fordi evigheden venter bag næste hjørne, så skal vi ikke samle i lade som den rige bonde, men sælge vores ejendele og giv almisser. Det er jo radikal forkyndelse. Det vil svare til, at præsten annoncerer at alle biler på parkeringspladsen skal sælges på auktion lige efter gudstjeneste, for at menigheden kan have noget at putte i kollektkurven. Alt sammen fordi man i løssluppen glæde over, at Jesus er den gode hyrde, der vil føre hjorden til sit evige rige, er blevet overmandet af en overstrømmende gavmildhed. Lidt a la Zakæus, der bare skulle have et enkelt besøg af Jesus, før han blev helt overdrevet gavmild. Det er et godt eksempel, det med bilerne på parkeringspladsen, især hvis præsten nu som altid stræber efter at være sin prædikens første tilhører og den, der ikke formaner andre til noget, som han ikke selv efterlever. Så kort og udfordrende kan det siges: Jesus, den gode hyrde, har besluttet at føre os til sit evige mål, Guds rige i herlighed og glæde. Derfor

10 teser fra kirken
om velstand, velfærd og ansvar

Besøg
givdigrig.dk

Giv dig rig

Stikord til ti prædikenener, til ti trinitatissøndage, 2. tekstrække.

– omsæt dine økonomiske midler til relationer ved at være gavmild!

